

KARSZTVÍZBŐL SOSEM ELÉG!

A Nyugat-mecseki Tájvédelmi Körzet szívében, a hegyek lábánál bújik meg Orfű, melyet mészkőből és dolomitból álló vonulatok ölelnek körül. Ennek köszönhető, hogy a Nyugat-Mecsek nyolc nagyobb karsztforrásából kettő is itt tör a felszínre. A legjelentősebb a Vízfő-forrás, melynek bőséges vízhozamára alapozva nagy biztonsággal létre lehetett hozni a környék azóta is legnagyobb turisztikai célpontját, az Orfűi-tórendszert!

Az 1960-as években kezdődött beruházás völgyzárógátak segítségével duzzasztotta vissza a völgy alján csordogáló Orfűi-patakot. A négy különálló vízfelületből kialakított tófüzér valamennyi részének önálló funkciója van: a legfelső, az Orfűi-tó horgászat és öntözés céljára létesült a sorban második, a Pécsi-tó a vízi sportok kedvelőinek okoz örömet. Az alatta elhelyezkedő Herman Ottó-tó természetvédelmi célú hal- és madárrezervátum, ahol a számos védett faj között ma már a vidra is megtalálható. A sort a horgászok paradicsomának számító, vadregényes Kovácsszénájai-tó zárja. A két felső tavat szinte teljes egészében a közvetve vagy közvetlenül befolyó karsztvíz táplálja, a nem karsztos eredetű hozzáfolyások csak az alsóbb két tónál érvényesülnek. A folyamatos vízutánpótlás és a karsztvíz jellegéből adódó gyenge eutrofizáció rendkívüli víztisztaságot eredményez.

A bőséges és állandó, ráadásul a közeli felszín alóli kibukkanás miatt télen sem befagyó források vizét régen vízimalmokkal hasznosították, melynek emlékei ma is láthatók az Orfűi-tó mellett működő Malom Múzeumban. A karsztforrások jó minőségű, tiszta vize sokáig szolgálta a vezetékes ivóvízellátást is: a Mészegető-források vizét Orfű, a Vízfő-forrásét pedig Komló vízellátásába is bekapcsolták. Ennek nyomát őrzi ma is a Vízfő mellett a gépészeti berendezések számára épített, ipari műemlékként megőrzött organikus épület, a Forrásház.

Orfűn azonban nemcsak túrázni, kerékpározni, evezni vagy lubickolni érdemes. Az Orfűi-tó nyugati partján, egy kisebb sziklafal alatt aprócska barlangszáj bújik meg, a kalandtúrák színhelyül szolgáló Mészegető-források barlangja. Már a bejárat is azonnal térde kényszerít, beljebb jutni pedig csak a néhány méterrel odébb lévő szifon, vagyis vízzel

kitöltött járatrész leszivattyúzása után lehet. Ne higgyük, hogy ezt porszárazon meg lehet úszni, de nem is érdemes, mert később úgyis térdig, combközépig kell gázolni a vízben! Kövek között bujkálva, vízeséseken felmászva jutunk egyre beljebb a hegy gyomrába, egészen addig, míg egy következő szifon el nem zárja az utat. Innen már csak a jelentős technikai háttérrel igénylő kutatások során visz tovább az út. Ha kiértünk a felszínre, újra megmártózhatunk a karsztvízben, de most már inkább a Pécsi-tó napsütötte fővenyén.

A Nyugat-Mecsek karsztvizeinek másik jelentős felszínre lépési pontja Abaliget, ahol szintén két forrásban, a korábban Paplika névre hallgató Abaliget-i-forrásban és a Kisaplika-forrásokban lát ismét napvilágot a fennsíkokon beszivárgott víz. A malmok természetesen itt is kihasználták a karsztvíz

KALANDTÚRA

A Mészegető-forrásbarlang aktív patakos járata izgalmas kűszómászós kalandnak ígérkezik (jobbra fent)

RÉTEGFEJEK

A barlangi patak vízének oldó hatása a mészkőrétegekben látványos formavilágot hozott létre (jobbra lent)

Dél-Dunántúl
itthon.hu/deldunantul

FOTÓ: EGRİ CSABA

FOTÓ: EGRİ CSABA

„LENN AZ ALFÖLD TENGERSÍK VIDÉKIN” A FEHÉR-TÓ KINCSEI

Az első őszi napsugarak festik arany-sárgára a házak homlokzatát: ilyenkor a legcsipősebb a reggel. Szeged belvárosában a munkába siető emberek igazítanak egyet kabátjukon – többségük észre sem veszi, hogy „mások” is épp a szálláshelyükről igyeksenek kifelé, csak éppen a levegőben: darvak húznak a város fölött. A környező szántóterületekre tartanak, megszokott táplálkozóhelyeikre

Szegedtől északkeletre terül el az Alföld valaha legnagyobb szikes tava, a Fehér-tó, ami minden évben ideális éjszakázóhelyül szolgál a vonuló darvak tízezreinek. Mára ugyan elvesztette szikes jellegét, és összeköttetésben áll a Tiszával, mesterségesen kialakított, elkülönített medreiben pedig nagyüzemi halgazdálkodás folyik, azonban így is számos madár- és emlősfajnak nyújt egész évben kiváló költő- és táplálkozóhelyet. Nádasában gémtelpeken nevelik fiókáikat a kis és nagy kócsagok, szürke gémelek, és találkozhatunk itt a jellegzetes, vékony fágakról lefelé csüngő, gömb alakú fészket építő függőcinegével is. A csatornákat kedveli a trópusi madarak színpompájával versengő jégmadár, és számos récefaj mellett a XI. tó medrében található Korom-szigeten költenek a talán legjellemzőbb itteni madarak, a sirályok – szerencsének és dankák egyaránt. A madarak mellett pedig akár vidrával vagy aransakállal is találkozhatunk.

A Kiskunsági Nemzeti Park hivatásos természetvédői olyan helyekre is elvezetnek, amiket fokozott védettségük okán csak külön engedéllyel szabad látogatni. Több olyan kilátó, les is található a területen, melyekről zavartalanul megfigyelhetjük

SÁRGA BILLEGETŐ

A vizesélőhelyeink jellemző énekesmadara pihen a nádasban napnyugtakor

**SZÉLSŐSÉGESEN
KANYARGÓ JÁRATOK**
Az Abaligeti-barlang szépségét leginkább a víz oldó-koptató hatására kialakult formakincs adja

FOTÓ: EGER CSABA

adta lehetőségeket, mint ahogy a korábbi kenderáztató helyén mesterségesen létrehozott csónakázótó is. A Paplika első „kutatójának” korántsem a felfedezés dicsősége lebegett a szeme előtt, hanem sokkal inkább az, hogy a saját malmára hajtja a vizet. Méghozzá szó szerint, mivel Mattenheim József molnár azt feltételezte, hogy a patak alacsony vízhozamát a föld alatti medrébe gördült kövek okoz-

hatják, és ezt igyekezett javítani, amikor 1768-ban bemerészkedett az üregbe. Az azóta népszerű túracélponttá lett Abaligeti-barlang – a nagyközönség számára megnyitott járatrendszerek közül – gyakorlatilag az egyetlen, az év egészében aktívan működő forrásbarlangunk.

SZÖVEG: BORZSÁK SAROLTA

Még ezt is látni kell!

**MECSEK HÁZA
BARLANGKUTATÓ-BÁZIS
FEDEZD FEL VELÜNK
A FÖLD MÉLYÉNEK KINCSEIT!**

www.mecsekhaza.hu

**DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK
IGAZGATÓSÁG
BARLANGOK NAPJA – 2014. JÚNIUS 21.**

www.ddnp.hu

**ORFÚI TURISZTIKAI
EGYESÜLET
SZÍNEZD ÚJRA AZ ÉLETED!**

www.orfu.hu